

RAZŠIRJEN STROKOVNI KOLEGIJ ZA OTROŠKO IN MLADOSTNIŠKO PSIHIATRIJO

Ministrstvo za zdravje
(za RSK)
Štefanova 5
1000 Ljubljana

Datum: 12.1.2021

ZADEVA: Poročilo o delu RSK za otroško in mladostniško psihiatrijo za leto 2020

Spoštovani,

Sporočamo vam, da je RSK za OMP imel v letu 2020 7 sej in sicer:

1. 19.3.2020, korespondenčna seja
2. 24.4.2020, korespondenčna seja
3. 13.5.2020, korespondenčna seja
4. 5.6.2020, korespondenčna seja
5. 14.6.2020, korespondenčna seja
6. 8.7.2020, korespondenčna seja
7. 15.10.2020, korespondenčna seja

11. SEJA RAZŠIRJENEGA STROKOVNEGA KOLEGIJA ZA OTROŠKO IN MLADOSTNIŠKO PSIHIATRIJO – KORESPONDENČNA SEJA

Ljubljana, 19. marec 2020

Sodelujoči: Bojan Belec, Maja Drobnič Radobuljac, Hojka Gregorič Kumperščak, Jerneja Maček, Nadja Hriberšek, Marija Anderluh

Naloge:

1. Mnenje RSK za OMP glede navodil za izvajanje pedopsihiatrične obravnave otrok in mladostnikov v času epidemije COVID-19

Sklepi:

2. Navodila za izvajanje pedopsihiatričnih storitev v času epidemije COVID-19

Navodila za ambulantno dejavnost (tudi v okviru bolnišnic)

V ambulantni obravnavi se po navodilu vseh pristojnih inštitucij (UKC, NIJZ, ZZSZ, Krizni štab vlade) izvajajo le nujni in zelo hitri

pregledi. Za vse ostale paciente se uporablja telefon in video konferenca v ordinacijskem času.

Zdravila se predpisujejo preko e-recepta in s pošiljanjem papirnatega recepta po pošti ali osebnega prevzema na vnaprej dogovorjeni točki (recepti, ki so časovno omejeni – psihostimulansi, kadar ni možnosti izdaje preko e-recepta).

V času epidemije je možno storitve po telefonu beležiti z že obstoječimi šiframi, ki jih tudi sicer uporabljamo pri delu. Obračun se mora utemeljiti z ustreznim zapisom v zdravstveni dokumentaciji

Možen je tudi e- posvet.

RSK svetuje, da se vse izvajalce ambulantne pedopsihiatrične dejavnosti vključi v regionalno telefonsko konzultacijo in triažo med tednom v času od 8-15h. V zagotavljanje te službe se vključijo vsi izvajalci v javni zdravstveni mreži (zaposleni v zdravstvenih zavodih in koncesionarji). V regionalnih telefonskih kontaktnih točkah se bo v največji možni meri zagotavljala ustrežna pomoč prek telefonske konzultacije, v primerih, ko to izrecno ne bo dovolj, pa se jih bo usmerjalo v Podporne ambulante CDZOM* v terciarne centre po predhodni telefonski najavi, kjer bo pregled možen ob delovnih dneh v času od 8h do 14.30h.

Združenje za otroško in mladostniško psihiatrijo pripravi v najkrajšem možnem času seznam vseh izvajalcev in njihovih kontaktnih telefonskih števil. Izvajalci se lahko dogovorijo za enotno regijsko kontaktno telefonsko točko, vendar vsaj eno v vsaki od sledečih regij:

- Ljubljanska regija
- Mariborska regija
- Celjska regija
- Kranjska regija
- Notranjsko – Primorska regija

ZZS mora omogočiti beleženje storitev tudi za te konzultacije.

Navodila za delo v bolnišnicah

Vse nujne obravnave se takoj zaključijo. Za vsakega pacienta se naredi individualen načrt pomoči, ki se mu sledi ambulantno z beleženjem ambulantnih storitev. V bolnišnici so hospitalizirani le pacienti, ki nujno potrebujejo bolnišnično zdravljenje.

Za vse nujne kontakte s pacienti se mora zagotoviti varovalna oprema za izvajalce zdravstvenih storitev, ki je trenutno na nekaterih deloviščih pomanjkljiva.

Pred pregledom v Podporni ambulanti CDZOM* ali hospitalizacijo se mora izvesti epidemiološka ocena ogroženosti za okužbo s COVID-19. Glede na oceno (če je indikacija) se opravi testiranje, pacienta pa ustrezno izolira oz. se ravna po aktualnem protokolu.

Še naprej se zagotavlja neprekinjeno dežurno službo v okviru Enote za intenzivno otroško in adolescent psihiatrijo UPK Ljubljana.

Proriteta je zagotavljanje delovanja Podpornih ambulant CDZOM* v treh terciarnih centrih in neprekinjene dežurne službe Enote za intenzivno otroško in adolescentno psihiatrijo v okviru UPK Ljubljana.

To se zagotavlja stopenjsko na sledeči način:

- najprej s stalnim kadrom - v tem času bi specializanti pedopsihiatrije krožili v pedopsihiatričnih ambulantah in CDZOM in se vključevali v telefonske konzultacije, ter nadaljevali z vključevanjem v dežurno službo kot do sedaj;
- v drugi stopnji s prerazporejanjem specializantov pedopsihiatrije iz pedopsihiatričnih ambulant in CDZOM v Podporne ambulante CDZOM*;
- šele v tretji stopnji bi v Podporne ambulante CDZOM* in urgentno službo vključevali specialiste pedopsihiatrije iz ambulant in CDZOM;
- v četrti stopnji bi združili vse tri Podporne ambulante CDZOM* v eno 24-urno urgentno službo. Na ta način bi lahko čim dlje zagotavljali urgentno pedopsihiatrično obravnavo.

RSK predlaga, da se v delo s pacienti z možno okužbo s COVID-19 prednostno vključujejo mlajši zdravniki.

V kolikor zaradi pomanjkanja stalnega kadra ne bo mogoče organizirati bolnišnične obravnave v UPK Ljubljana, UKC Ljubljana in UKC Maribor in neprekinjene dežurne pedopsihiatrične službe v

UPK Ljubljana, se bo z namenom zagotavljanja urgentnega zdravljenja specializante OM psihiatrije vključevalo tudi v bolnišnično obravnavo, po predhodni odobritvi prerazporeditev s strani Ministrstva za zdravje ali Kriznega štaba vlade. Pri tem se upošteva siceršnja obremenitev na delovnem mestu.

Vse delodajalce pozivamo, da v najkrajšem času uredijo dovoljenja za vključevanje specializantov in specialistov otroške in mladostniške psihiatrije v razpisane ambulante izven matične ustanove. Pozivamo jih tudi, da če to ni res nujno, specializantov in specialistov otroške in mladostniške psihiatrije ne vključujejo v delo vstopnih točk COVID-19, saj s tem ogrožajo delovanje otroške psihiatrične urgentne službe.

* Lokacije Podpornih ambulant CDZOM:

- UKC Ljubljana
- UKC Maribor
- Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana
- 24-urne dežurna služba Enota za intenzivno otroško in adolescentno psihiatrijo Univerzitetne psihiatrične kliniki Ljubljana

12. SEJA RAZŠIRJENEGA STROKOVNEGA KOLEGIJA ZA OTROŠKO IN MLADOSTNIŠKO PSIHIATRIJO – KORESPONDENČNA SEJA

Ljubljana, 24. april 2020

Sodelujoči: Bojan Belec, Maja Drobnič Radobuljac, Hojka Gregorič Kumperščak, Jerneja Maček, Marija Anderluh

Naloge:

1. Odgovor vprašanju MZ v zadevi Izvajanje nenujnih zdravstvenih storitev

Sklepi:

1. RSK za področje otroške in mladostniške psihiatrije meni, da je potrebno izvajati nenujne preglede po triaži prejetih napotnic oz. informacij o pacientih čakajočih na pregled. Pri tem je potrebno upoštevati načelo, da bi odložitev pregleda lahko vodila do poslabšanja zdravstvenega stanja.

RSK meni, da so okvirno vodilo pri tem napotne diagnoze Anoreksija nervoza, Suicidalnost, Sum na psihozo, Sum na bipolarno motnjo, hkrati s telefonskim preverjanjem akutnega stanja pri napotnem zdravniku ali starših otrok in mladostnikov. Odločanje mora biti individualno po presoji specialista otroške in mladostniške psihiatrije.

RSK meni, da morajo biti tudi v času epidemije sprejemi otrok in mladostnikov v bolnišnico izvedeni na podlagi napotnice.

Ambulantno delo otroških in mladostniških psihiatrov se mora tekom epidemije izvajati redno, kontrolni pregledi se lahko izvajajo tudi na daljavo z uporabo ustreznih načinov (telefon, video klic).

Pri neposrednem delu s pacienti se morajo upoštevati vsi ukrepi za zagotavljanje ustrezne zaščite za izvajalce in paciente.

13. SEJA RAZŠIRJENEGA STROKOVNEGA KOLEGIJA ZA OTROŠKO IN MLADOSTNIŠKO PSIHIATRIJO – KORESPONDENČNA SEJA

Ljubljana, 13. maj 2020

Sodelujoči: Bojan Belec, Maja Drobnič Radobuljac, Hojka Gregorič Kumperščak, Jerneja Maček, Marija Anderluh

Naloge:

1. Predlog o nadaljevanju uporabe telestoritev na področju otroške in mladostniške psihiatrije
2. Predlog nove storitve - Izvajanje programov starševstva

Sklepi:

1. RSK za področje otroške in mladostniške psihiatrije predlaga, da se kljub preklicu epidemije še vedno lahko koristijo po presoji lečečega pedopsihiatra telestoritve na daljavo z uporabo ustreznih načinov (telefon, video klic). Pri tem se upošteva načelo največje koristi za pacienta, ki se v obravnavi ne izpostavlja tveganju okužbe. Omenjene storitve se lahko beležijo kot redna storitev.

2. Program starševstva Neverjetna leta so v več kot desetih neodvisnih randomiziranih kontroliranih raziskavah dokazani kot učinkoviti v zdravljenju vedenjskih motenj z zgodnjim začetkom. Raziskave potrjujejo tudi njihovo učinkovitost pri preprečevanju vedenjskih motenj pri otrocih z visokim tveganjem za čustvene in vedenjske motnje, kot tudi pri otrocih z avtizmom. V RS se izvajajo že od leta 2015. Nacionalni program duševnega zdravja 2018-2028 predstavlja nadaljnje širjenje mreže izvajalcev teh programov v regionale Centre za duševno zdravje otrok in mladostnikov. Indikacije za program zajemajo starše otrok z vedenjskimi motnjami z zgodnjim začetkom in otrok z visokim tveganjem za čustvene in vedenjske motnje, posebej otrok, izpostavljenih slabemu ravnanju. Predstavljajo tudi osnovno intervenco v skladu s smernicami NICE za starše otrok z blago in zmerno hiperkinetično motnjo ter skupaj z zdravili za hudo izraženo hiperkinetično motnjo.

RSK za OMP meni, da je glede na robustno raven dokazane učinkovitosti teh programov pomembno, da so programi dostopni vsem zgoraj navedenim staršem. Zato podpiramo odobritev plačila izvajalcem iz sredstev ZZZS. V obratnem primeru ne bodo omogočeni prav tistim, ki jih najbolj potrebujejo za podporo zdravemu celostnemu razvoju in odraščanju.

14. SEJA RAZŠIRJENEGA STROKOVNEGA KOLEGIJA ZA OTROŠKO IN MLADOSTNIŠKO PSIHIATRIJO – KORESPONDENČNA SEJA

Ljubljana, 5. junij 2020

Sodelujoči: Bojan Belec, Maja Drobnič Radobuljac, Jerneja Maček, Marija Anderluh

Opravičeni: Hojka Gregorič Kumperščak,

Naloge:

1. Opredelitev glede dopisa posredovanega na RSK OMP s strani Združenja za otroško in mladostniško psihiatrijo o trenutno sprejetih načinih beleženja storitev v novo nastalih Centrih za duševno zdravje otrok in mladostnikov (CDZOM)

Sklepi:

1. RSK za področje otroške in mladostniške psihiatrije pozdravlja napore vseh institucij vpletenih v razvoj in izboljšavo skrbi za duševno zdravje otrok in mladostnikov. V luči tega menimo, da je potrebno strpno dogovarjanje in iskanje skupnih optimalnih rešitev glede beleženja in plačila

storitev opravljenih v CDZOM. V ospredju je timska obravnava otroka/mladostnika in njegove družine, zato je pomembna vključenost in nudenje pomoči vseh strokovnjakov, intenzivnost vodenja pa odvisna od trenutnih potreb posameznika. Glede na to, da so pedopsihiatrične storitve v osnovi zasnovane za timski način dela je RSK mnenja, da je delo specialista otroške in mladostniške psihiatrije v CDZOM strokovno (in s tem tudi predvidevamo da kar se tiče vrednotenja storitev) enakovredno delu specialistov otroške in mladostniške psihiatrije na sekundarnem nivoju.

Mnenje RSK je, da se po enoletnem evidenčnem beleženju storitev CDZOMjev ponovno revidirajo aktivnosti in se o rezultatih informira tudi RSK za OMP.

15. SEJA RAZŠIRJENEGA STROKOVNEGA KOLEGIJA ZA OTROŠKO IN MLADOSTNIŠKO PSIHIATRIJO – KORESPONDENČNA SEJA

Ljubljana, 14. junij 2020

Sodelujoči: Bojan Belec, Maja Drobnič Radobuljac, Jerneja Maček, Marija Anderluh, Hojka Gregorič Kumperščak,

Naloge:

1. Opredelitev glede pobude s strani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenija za izdajo mnenja o uporabi telestoritev

Sklepi:

1.RSK OMP je za mnenje glede telestoritev zaprosil tudi Združenje za otroško mladostniško psihiatrijo (ZOMP).

Telemedicina je za našo stroko pomembno orodje, ki je v času epidemije omogočalo pomemben stik s pacienti in nadaljevanje terapevtskega procesa oz. zdravljenja. Specialisti otroške in mladostniške psihiatrije se zavedamo pomena določitve osnovnih pogojev in pravil s pacientom oz. starši ali skrbniki. Posameznemu zdravniku je specifičen način komunikacije (videoklici, telefon) bližje in zelo je pomembno, da imamo možnost uporabe le-teh tudi v prihodnje ustrezno strokovno presoditi in opredeliti.

Skupno mnenje RSK OMP in ZOMP je, da se vrednotenje storitev, ki se sicer uporabljajo pri delu, poenoti s storitvami »v živo«, tako časovno, vsebinsko kot tudi finančno.

RSK zato predlaga, da se na daljavo z uporabo elektronskih medijev izvajajo vse storitve iz veljavnega šifranta.

16. SEJA RAZŠIRJENEGA STROKOVNEGA KOLEGIJA ZA OTROŠKO IN MLADOSTNIŠKO PSIHIATRIJO – KORESPONDENČNA SEJA

Ljubljana, 8. julij 2020

Sodelujoči: Bojan Belec, Maja Drobnič Radobuljac, Jerneja Maček, Marija Anderluh, Hojka Gregorič Kumperščak, Nadja Hriberšek (v postopku imenovanja)

Naloge:

1. Opredelitev glede posodobitve šifranta storitev s področja otroške in mladostniške psihiatrije
2. Razno

Sklepi:

1. RSK OMP se NE STRINJA s predlaganimi spremembami šifranta VZS v spodaj navedenih točkah, saj smo mnenja, da bi bile za otroke in mladostnike nevarne in bi bistveno poslabšale zdravstveno stanje te populacije. Predvidevamo, da bi na ta način relativno velik delež mladostnikov izpadel iz sistema psihiatrične obravnave, kot navajajo tudi raziskave drugih držav, ki so to napako naredile že pred našo.
 - 1.1. RSK se ne strinja se s predlagano spremembo starostne meje za prvo in kontrolno pedopsihiatrično obravnavo na vključno 17 let (ZAVIHEK SIFRANT VZS11, VRSTICA 1470/71, Stolpec U, storitvi 1041K, 1041P; ter zavihke ZAVIHEK SPREMEMBE, VRSTICA 897, Stolpec C in stolpec D, storitvi 1041K, 1041P). Predlagamo, da starostna meja za vključitev v obravnavo (prvi pregled) (1041P) ostane vključno 18 let, za nadaljevanje obravnave (1041K) pa ostane do vključno 22 let, kvečjemu se podaljša na vključno 25 let, kot je bilo v preteklosti in priporoča stroka.
 - 1.2. RSK OMP se ne strinja s predlagano spremembo načina napotitve (ZAVIHEK SIFRANT VZS11, VRSTICA 1470/71, Stolpec J: NAČIN NAPOTITVE – 1 / z napotnico). Predlagamo, da se uvede sledeča sprememba: način napotitve se spremeni samo za terciarno pedopsihiatrično obravnavo (subspecialistične ambulante in urgentna pedopsihiatrična služba/podporne ambulante), kjer naj se uvede predlagana sprememba (način napotitve - 1 / z napotnico). V pedopsihiatričnih ambulantah na sekundarnem nivoju in CDZOM pa se ohrani dosedajšnji način napotovanja: 4- pacient se lahko naroči z napotnico ali brez nje).
 - 1.3. RSK se ne strinja s predlagano spremembo napotovanj (družinski zdravnik/pediater), predlagamo, da ima možnost napotovanja tudi ginekolog/urgentni zdravnik. Razvoj OMP služb naj bo usmerjen v odpiranje dostopa brez napotnice. Še več, najbolj uspešni sistemi se zelo trudijo, da prek spletnih poti vzpodbujajo in olajšujejo dostopnost z namenom, da bi mladi prihajali po pomoč čim prej in ne čakali na akutne krizne situacije.
 - 1.4. RSK OMP predlaga, da ZZS tudi otroškim in mladostniškim psihiatrom (tako kot že sedaj velja za psihiatre) omogoči zapis storitve »predpisovanje recepta«. Recepti se predpišejo po kratkem pogovoru, ki ni tolikšen, da bi to zabeležili kot pogovor s staršem, zato bi bila taka storitev ustrezna.
2. RSK OMP tudi predlaga, da se seznam storitev poskuša urediti v čim večji meri po strokah, oz. vsaj po področjih, da bi omogočal preglednost in hitrejše preglede vsem.

17. SEJA RAZŠIRJENEGA STROKOVNEGA KOLEGIJA ZA OTROŠKO IN MLADOSTNIŠKO PSIHIATRIJO – KORESPONDENČNA SEJA

Ljubljana, 15. oktober 2020

Sodelujoči: Bojan Belec, Maja Drobnič Radobuljac, Jerneja Maček, Marija Anderluh, Hojka Gregorič Kumperščak, Nadja Hriberšek (v postopku imenovanja)

Naloge:

1. Podaja skupnega predloga z Združenjem za otroško in mladostniško psihiatrijo (ZOMP) o delovanju služb, ki skrbijo za duševno stanje otrok in mladostnikov v času ukrepov proti COVID-19.

Vse evropske, mednarodne in svetovne institucije (ESCAP, IACAPAP, WPA-CAP), ki skrbijo za duševno zdravje otrok in mladostnikov, so že v prvem valu epidemije in kasneje opozarjale, da morajo ostati službe, ki skrbijo za to populacijo odprte in dostopne tudi v času oranžnih ali rdečih ukrepov, kakor tudi v času epidemije. Združenje za otroško in mladostniško psihiatrijo (ZOMP) in RSK za otroško in mladostniško psihiatrijo zato pozivata vse službe in ustanove, ki skrbijo za otroke in mladostnike nasploh, ne le tiste z duševnimi motnjami, da ostanejo odprte in dostopne tudi v času stopnjujočih se ukrepov. Pozivamo ambulante otroške in mladostniške psihiatrije, zdravstvene domove, službe za mentalno zdravje ter centre za duševno zdravje otrok in mladostnikov, da ostanejo odprti in dostopni. Veliko pregledov otrok in mladostnikov je mogoče opraviti na daljavo ter na tak način nadaljevati obravnavo, podporo in tudi zdravljenje. Tak način dela po izkušnjah urgentnih in terciarnih pedopsihiatričnih služb ter kolegov na sekundarnem nivoju je strokovno utemeljen in v dani situaciji ustrezen ter ga družine in mladi zelo dobro sprejemajo. Zato je letos RSK za otroško in mladostniško psihiatrijo že izdal tudi mnenje, s katerim predlaga ohranitev možnosti dela na daljavo tudi v času, ko ne bo več pandemije.

Pozivamo tudi vzgojne zavode, centre za socialno delo, krizne centre, mladinske domove, ter zavode za usposabljanje, delo in varstvo, da ostanejo odprti in dostopni. Za določen del populacije ranljivih otrok in mladostnikov bo to ključno za ohranitev duševnega zdravja.

Izkušnje iz epidemije spomladi 2020 so pokazale, da je bilo največ resnih stisk otrok in mladostnikov (tudi življenjsko ogrožajočih), ter posledično porasta urgentnih pregledov in napotitev na hospitalizacijo, prav zaradi nedostopnosti podpornih služb.

Sklepi:

1. Predlog se pošlje skupaj z ZOMP na naslove vodstev vseh ustanov, ki skrbijo za duševno stanje otrok in mladostnikov (Zdravstvene domove – Centre za duševno zdravje otrok in Centre za zgodnjo obravnavo otrok s posebnimi potrebami, Centre za socialno delo, Vzgojne zavode) ter na Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

asist. dr. Jerneja Maček, dr. med.
predsednica RSK za otroško in mladostniško psihiatrijo

